

Samfunnsplan Utfordringsbildet Frosta kommune

Oppgave til samling for utvidet ledergruppe
+ utkast til presentasjon Regionalt planforum 2. mai

Oppgave til samling
Utvidet ledergruppe
26.04 – 27.04 2023

FORBEREDELSE (Individuell)

1. Beskriv kort utfordringsbildet for det området du har ansvaret for.
 - a. Utform 1 – 2 powerpoint slides. Sendes til Ingvild senest 25. april kl. 16.00
 - b. Denne skal presenteres i samling for utvidet ledergruppe. Du får **4,5 min** til presentasjonen i ledersamlingen
 - c. Reflekter over hvordan utfordringsbildet er knyttet til FNs bærekraftsmål

Utsendt som underlag

Kunnskapsgrunnet Folkehelse
Bærekrafts målene

Internasjonale og nasjonale rammebetingelser

Astrup mener kraftutbyggingen går for sakte: – Kan ikke være sånn

Det er full kamp blant de politiske partiene på Stortinget om å ha den mest ambisiøse politikken for utbygging av kraft.

Energiplanlegger Nikoel Astrup. Foto: Dan P. Næssgaard / Aftenposten

Norsk Vann: Nå er tallet 360 milliarder

Eldrebløgene er over oss, men egentlig er den under oss: Mange norske rør stammer fra 60- og 70-tallet.

Frode Skår i Norsk Vann kommer med en klar oppfordring til bransjen om å posisjonere seg for mer VA-jobbing. Fotos: Fredrik Saugstad / Aktiv Veldrift

MEN IKKE TUNGTVANN: Norge må bruke 360 milliarder kroner de neste 18 årene for å sikre vann i springen og avløp.

Av [Fredrik Saugstad](#)
27. januar 2023 05:00

- For å sikre vann- og avløpstjenestene våre er investeringsbehovet nå kommet opp i 360 milliarder kroner, forklarer Frode Skår, kommunikasjonsrådgiver i Norsk Vann.

NEGLISJERT: Mange offentlige eiendommer over hele landet råtner på rot. Foto: Glen Widing

Forfaller i det offentliges navn

Over hele landet lar staten og kommuner offentlige bygninger forfalle til de må totalrehabiliteres. Eventuelt rives.

Kommunal planlegging er viktig for å nå klimamålene

Rapport om verktøy for reduksjon av klimagassutslipp i planlegging etter plan- og bygningsloven

Rapport | Dato: 20.06.2022

Norge har satt konkrete mål for å redusere utslipp av klimagasser, og forpliktet seg internasjonalt til å nå disse. For å nå målene må det gjennomføres tiltak på alle forvaltningsnivåer og i alle sektorer. Kommunene har en viktig rolle. Areal- og samfunnsplanlegging etter plan- og bygningsloven kan påvirke utslipp både på kort og lang sikt. Planlegging kan påvirke bosetningsmønstre og transport, og bidra til å redusere utslipp ved arealbruksendringer. Gjennom planlegging kan det stilles klimakrav i reguleringsplaner og tilrettelegges for redusert eller fornybar energibruk og næringer, adferd og aktiviteter som har lave klimagassutslipp.

Frostaperspektivet

- Beholde og tiltrekke ny næring
 - Tilgang til sikker energiforsyning
 - Fv. 753
 - Arealer?
- Interessekonflikter Frostinger og Deltidsfrostinger? Hva ønsker vi å prioritere fremover
- Boligmangel?
- Kultur. Hva er det? er det viktig? For hvem?
- Dobling av antall uttrykninger. Trygghet for innbyggerne eller kostnadsdrivende?
- Liten frivillig kommune - sårbarhet i tjenesteytelsen
- Beholde nøkkelpersoner i organisasjonen
- Kommunal planlegging – manglende planverk
 - Mangler drøfting av strategiske valg knyttet til samfunnsutviklingen, langsiktig arealbruk og miljøutfordringer
- Gamle, ufullstendige og manglende reguleringsplaner
 - Feil og ufullstendig saksbehandling innen byggesak og plan over mange år
- Enkelt saker vs. langsiktighet

Landbruk og miljø

- *Verdensbildet*

- Klima og miljø

1. Menneskelig aktivitet

- - Arealbruk og arealendringer
- - Forurensing

1. Klimaendringene

- - økt tørke
- - færre, men større nedbørsmengder

- Landbruk

- Klimaendringene (flom/tørke)
- Befolkningsvekst og tilgang på dyrbart areal
- Tilgang på teknologi og energi
- Sikkerhetspolitiske hensyn

Landbruk og miljø

- *Frostabildet*

Klima og miljø

- Mye av arealet er allerede tatt i bruk, men det gjenværende arealet har økende verdi.
- Forurensing: Vannmiljø og grunnforurensing.
- Godt kunnskapsgrunnlag på noe. Kunnskapshull skaper utfordringer for å kunne vurdere økologiske sammenhenger.

Landbruk

- Arealbruk: Jordvern vs. befolkningsvekst
- Strukturendringer i landbruket
- Klimaendringene
- Energi
- Sykdommer i landbruket

Eiendom

- Kommunens bygningsmasse er gammel, og vedlikeholdsetterslepet på både formålsbygg og boliger er stort. Det gjør at kommunen har en høy teknisk gjeld, og det vil kreve store ressurser over flere år å redusert vedlikeholdsetterslepet
- Energiforbruket i byggene er høyt, og vi er nødt til å fokusere på energieffektivisering framover. Bygg utgjør en betydelig del av klimagassutslippene i Norg, og kommunen bør se på hvordan vi kan få en mer bærekraftig drift.
- Økt fokus på digitalisering. Digitalisering og ny teknologi vil kunne bidra til å få ned energikostander og gi mer kostnadseffektiv byggdrift og renhold av bygg.
- Aldrende befolkning kommer på sikt til å kreve flere tilrettelagte boliger.

Kommunen som grunneier

- Kommunen har forholdsvis lite areal til rådighet, samtidig som det er mangel på både boliger og næringsareal. Bør kommunen tilegne seg mer kommunalt areal for å utvikle flere kommunale tomter?

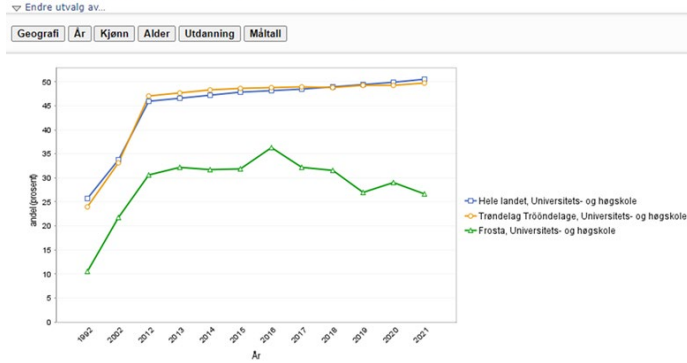

Infrastruktur

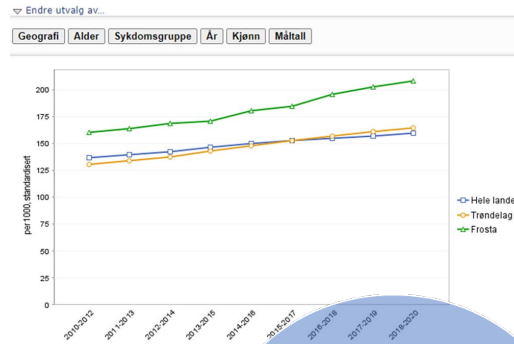
- På grunn av klimaendringene må vi forvente at det vil være økte kostnader knyttet til drift og vedlikehold av veg framover.
- Det må tas hensyn til klimaendringene når nye veger skal bygges, eller eksisterende veger skal utbedres, for å sikre at de er dimensjonert for større nedbørsmengder enn tidligere. Det vil bli strengere krav til overvannshåndterin, for å kunne ta unna større vannmengder enn før.
- Strengere krav til saksbehandling gjør at vi har økt behov for kompetanse innen saksbehandling på veg. Vi vil også komme til å ha behov for mer kompetanse på påvirkningen klima og miljø har på kommunal infrastruktur.

Utdanningsnivå – kjønn samlet, 30-39 år, andel (prosent)

Primærhelsetjenesten, brukere – kjønn samlet, per 1000, standardisert, Psykiske symptomer og lidelser

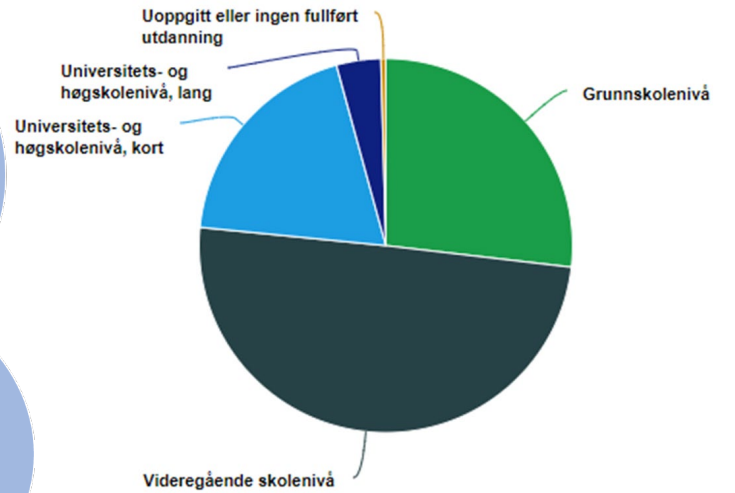

Svake relasjoner til egen generasjon og foreldregenerasjon

Psykososiale utfordringer (mobbing, krenkelser, ensomhet, svake relasjoner klassevenner og voksne bhg/skole/hjemme)

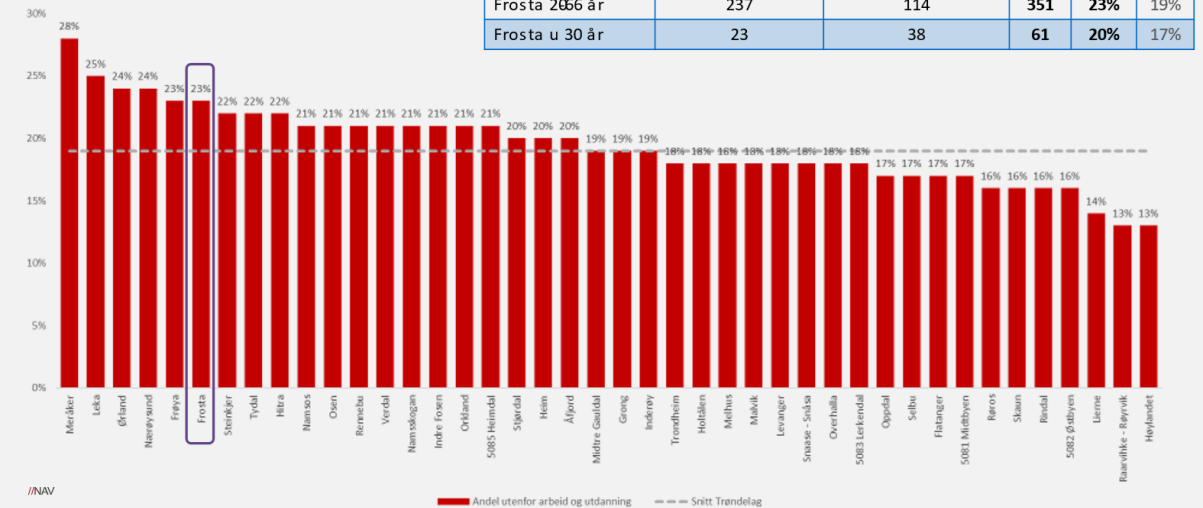
Foresattes sosioøkonomiske bakgrunn (utd, ufør, inntekt, øk.status)

Skole: fravær, avbrutt skolegang, karakternivå, sosial trivsel

Utenforskap 20-66 år

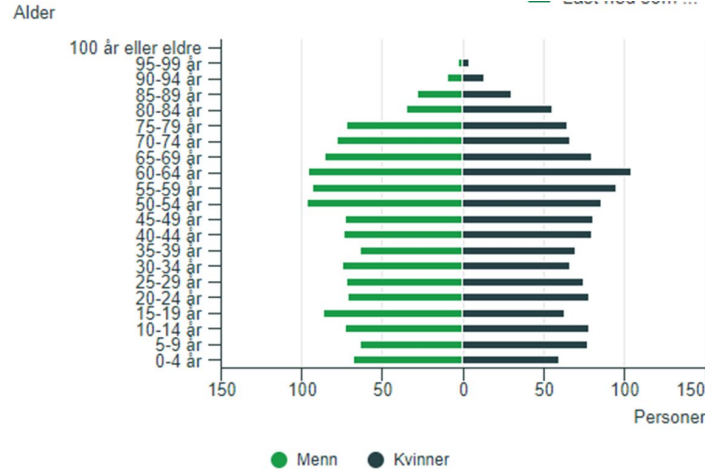
Antall og andel i utenforskap					
	Kun trygd (ikke afp, arbeid, utdanning, alderspensjon eller selvstendig næringsdrivende)	Verken trygd eller aktivitet (ikke afp, arbeid, utdanning, alderspensjon, eller selvstendig næringsdrivende)	Sum	Andel	Snitt fylke
Frosta 2066 år	237	114	351	23%	19%
Frosta u 30 år	23	38	61	20%	17%

NEET

Not in Education, Employment or Training

Ungdommer med mor som ikke har gjennomført videregående utdanning har dobbel så stor sannsynlighet for å være NEET sammenlignet med barn med en mor som har tatt høyere utdanning (OECD, 2018)

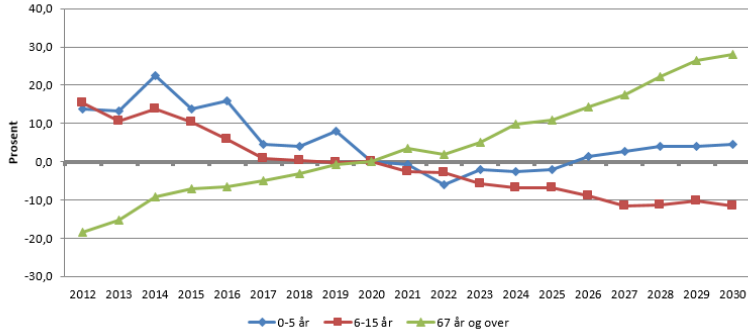
Figur 1.1 Heltidshjulet. Forventede gevinstområder ved økte stillingsstørrelser

Befolkningsfremskrivning og framtidig kompetansebehov

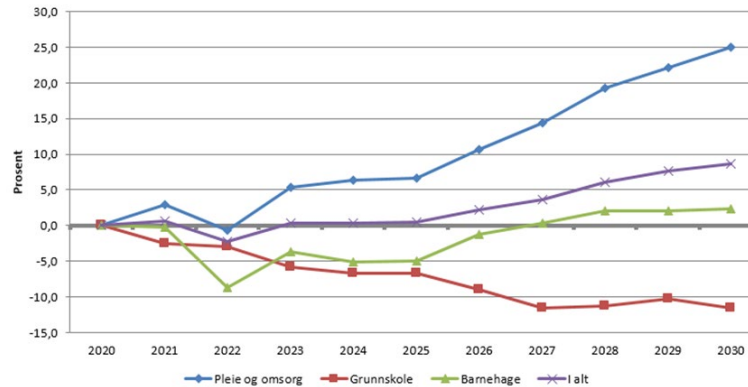
Utvikling folketall 0-5 år, 6-16 år og 67 år + i kommunen per 1.1

(2020 = 0, SSB MMMM-alternativet / kommunens egen fremskrivning)

Endret utgiftsbehov demografi - kommunen - 2020 - 2030

(målt ved inngangen til det enkelte år)

Institusjon

NOU: Tid for handling NOU:

Personellet i en bærekraftig helse –og omsorgstjenester

Frostatunet: sammensatte diagnoser, multi funssjonsstap, rettferdig tilbud til alle etter vedtak ,behov for kompetanse og tjenestestyrt bemanningsplan.(kompetanseløftet 2025),økning av antall demente med behov for flere plaser organisert i små enheter, Nattevakts basen: velferdsteknologi , vedtak, Ernæring:

hjemmebaserte tjenester

- *Hva ser vi i utviklingsbildet de siste 5 årene?*

- Økende antall tjenester i hjemmebasert omsorg.
- Våre samarbeidspartnere, leger og spesialisthelsetjenesten har overbelastet kapasitet. De trenger bistand fra oss, det er forespørsel om hjelp til tjenester for å avlaste, og utskrivningsklare pasienter kommer tidligere enn før tilbake til kommunen. Dette krever økt kompetanse.
- Økende krav til tjenestene, mere kompleksitet.
- Økende antall eldre og en stor økning i demens.
- Det er stor pågang i søknader om tjenester fra hjemmeboende.
- Vi har satt inn en del Velferdsteknologi, dette krever også kompetanse og et godt budsjett for innkjøp. Det er store raske endringer i dette markedet, en stor kostnad på månedlige lisenser og det krever tett oppfølging av superbrukere innen Velferdsteknologi. Disse må også kursers for å holde tråd med utviklingen innen området.
- Utstyr, kontorer, arbeidsstasjoner og biler må også være av god standard for å få levert tjenestene til riktig tid.

- Det stilles mere krav til oss som tjenesteleverandør
- Økende krav fra pårørende

Hjemmebaserte tjenester

- Hva må gjøres fremover for å sikre gode tjenester til innbyggerne på Frosta?

- I tråd med FN bærekraftsmål nr 3,4,11 og 17 : God helse og livskvalitet, God Utdanning, Bærekraftige byer og lokalsamfunn og Samarbeid for å nå målene, ønsker vi at alle vil skal bo hjemme så lenge som de ønsker på Frosta.
- Da må vi ha velfungerende hjemmesykepleie, gode tilbud om Velferdsteknologi, godt utdannet helsepersonell med rett fagkompetanse, nødvendig utstyr og lokaliteter for å levere tjenestene med kortest mulig ATA tid.(Kjøretid mellom pasientene). Dette vil gi innbyggerne mestring og livskvalitet i eget hjem.
- Frosta kommune må legge til rette for et aldersvennlig samfunn med gode møteplasser.
- Hjemmetjenesten må sikre at alle oppdrag er forankret mht innvilgede vedtak hos forvaltningskontoret.
- Vi må også ha avklaring med våre tverrfaglige samarbeidspartnere om hvem som eier oppdragene og lære oss å si nei til oppdrag vi ikke «eier « i tråd med Ambias rapport om fremtidens helsetjenster på Frosta. Den forteller oss at vi ikke kan drive tjenesten som vi gjør i dag om vi skal møte fremtidens utfordringer med økte tjenester og mindre hender.

Skole

- Barnas psykiske uhelse er en økende utfordring, jmf. mål 3 i FNs bærekraftsmål
 - Økende skolevegring → kan ha sammenheng med økende uførhetsgrad i kommunen?
 - Mer utagering blant elevene
- Andelen arbeidsfør befolkning vil minke i kommunen. Nok ledige hender med kompetanse i fremtiden? Jmf. mål 11 i bærekraftige byer og lokalsamfunn
 - Involvere næringslivet på Frosta i enda større grad.
- Samhandling med andre instanser for å øke muligheten for god utdanning, jmf. mål 4 i FNs bærekraftsmål.

Barnehage

- ✓ Rekruttere ansatte – kvalifisert arbeidskraft
- ✓ Ha gode vikarer og sikre stabile vikarer
- ✓ Få nok søkere – synkende barnetall
- ✓ Økende behov for kontinuerlig foreldreveiledning
- ✓ Større krav til dokumentering
- ✓ Beholde god arbeidskraft
- ✓ Å jobbe faglig, innenfor de møtepunktene som vi har, når det er færre møtepunkter.
- ✓ Få et nasjonalt løft om full bemanningsnorm hele dagen- i hele barnehagens åpningstid
- ✓ Videreutdanning som sikrer godt kvalitet
- ✓ Handle lokalt å ha Frostaprodukter- bærekraftig landbruk

Utfordringsbildet for Frostasamfunnet

- Økende aldrende befolkning, høy andel demente
- Flere innbyggere som står utenfor arbeidslivet og som opplever psykiske plager/lidelser, fra utenforskap til «innenforskap»
- Fysisk inaktivitet, kosthold

Dette har stor betydning både for kommunen som organisasjon og arbeidsgiver, og for Frostasamfunnet som helhet.

- Rekrutteringsutfordringer i mange sektorer
- Mangel på ledige boliger – panteverdi er lavere enn hva det koster å bygge helårsbolig
- Gode kommunale tjenester fra vugge til grav?

Helsefremmende arbeidsplasser og hverdagsliv, muligheter for ulike boforhold, og en god skole er avgjørende for å bli den foretrukne kommune å flytte til for småbarnsfamilier.

Vi må i større grad ta utgangspunkt i innbyggernes behov og ta i bruk ny teknologi for å gjøre kommunen til et bedre sted å bo, leve og arbeide i.

Budsjett- og økonomiplan

- Det kortsiktige handlingsprogrammet i kommuneplanen
- Rulleres årlig i forbindelse med den politiske behandlingen av økonomiplanen som dekker de nærmeste 4 årene

Økonomi - utfordringsbilde

- “Frivillig liten kommune” i det statlige inntektssystemet
- Kan begrense kommunens økonomiske handlingsrom
- Krevende prioriteringer ved ambisiøse planprogrammer
- FNs bærekraftsmål
 - klima, global fordeling
 - redusert økonomisk forbruk
 - Nye teknologiske løsninger?